

Роль громадян та організацій громадянського суспільства у формуванні громадянської культурної дипломатії

Олег Г. Голобородько ¹*

¹ Київський університет культури (Україна). Аспірант за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

* Автор-кореспондент, e-mail: oleh.holoborodko@gmail.com

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідницька

DOI:

[10.70651/3041-2498/2025.4.14](https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.4.14)

Авторське право

© 2025 автора

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна 4.0 Міжнародна» (CC BY-NC 4.0).

Стаття присвячена актуальній проблематиці трансформації публічної культурної дипломатії в сучасному глобальному контексті, де громадяни та організації громадянського суспільства набувають визначальної ролі у міжнародних культурних комунікаціях. У дослідженні проаналізовано підходи культурної дипломатії від традиційних державоцентричних моделей до децентралізованих, мережових форм взаємодії. Зазначено, що цифрова революція радикально змінила механізми міжнародної комунікації, демократизувавши простір культурного обміну. Методологія дослідження включає комплексний аналіз наукових джерел, систематизацію сучасних наукових підходів до вивчення публічної культурної дипломатії з особливим акцентом на аналізі ролі недержавних акторів у формуванні міжнародних культурних наративів. Дослідження виявило трансформаційні процеси у сфері культурної дипломатії. Представлено порівняльний аналіз різних недержавних суб'єктів культурної дипломатії. Розкрито потенціал громадян та організацій громадянського суспільства як ключових суб'єктів міжнародної комунікації. Проведено аналіз впливу популярних цифрових платформ на культурний обмін. Надано рекомендації щодо вдосконалення дипломатичних практик шляхом створення адаптивних інституційних структур, розвитку цифрових навичок, впровадження гнучких механізмів оцінки культурного впливу. Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі зміни парадигми культурної дипломатії, де на зміну вертикальним комунікаціям приходять мережові форми взаємодії. Дослідження доводить, що сучасна культурна дипломатія є складною сферою, де громадяни можуть виконувати функції носія міжкультурного діалогу. Важливим у сучасних умовах є перехід від контрольованих державою комунікацій до автентичних, емоційно насичених міжособистісних взаємодій. Перспективами подальших досліджень у зазначеній тематиці слід розглянути вивчення етичних аспектів глобальної комунікації на основі діяльності громадян та організацій громадянського суспільства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

громадська дипломатія, культурна дипломатія, національні інтереси, громадянське суспільство, недержавні суб'єкти.

e-ISSN 3041-2498

Public Management and Policy

<https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap>

The Role of Citizens and Civil Society Organizations in the Development of Citizen Cultural Diplomacy

Oleh Holoborodko ¹*

¹ Kyiv University of Culture (Ukraine). PhD Student in International Relations, Public Communications and Regional Studies.

* **Corresponding Author**, e-mail: oleh.holoborodko@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

DOI:

[10.70651/3041-2498/2025.4.14](https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.4.14)

Copyright © 2025
by author

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution – NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

The article is devoted to the current issues of the transformation of public cultural diplomacy in the modern global context, where citizens and civil society organizations are acquiring a decisive role in international cultural communications. The study analyzes the approaches of cultural diplomacy from traditional state-centric models to decentralized, networked forms of interaction. It is noted that the digital revolution has radically changed the mechanisms of international communication, democratizing the space of cultural exchange. The research methodology includes a comprehensive analysis of scientific sources, systematization of modern scientific approaches to the study of public cultural diplomacy with a special emphasis on the analysis of the role of non-state actors in the formation of international cultural narratives. The study revealed transformational processes in the field of cultural diplomacy. A comparative analysis of various non-state actors of cultural diplomacy is presented. The potential of citizens and civil society organizations as key actors of international communication is revealed. An analysis of the impact of popular digital platforms on cultural exchange is conducted. Recommendations are provided for improving diplomatic practices by creating adaptive institutional structures, developing digital skills, and implementing flexible mechanisms for assessing cultural impact. The scientific novelty of the study lies in the comprehensive analysis of the change in the paradigm of cultural diplomacy, where vertical communications are replaced by network forms of interaction. The study proves that modern cultural diplomacy is a complex area where citizens can act as carriers of intercultural dialogue. The transition from state-controlled communications to authentic, emotionally rich interpersonal interactions is important in modern conditions. The prospects for further research in this area should be considered the study of ethical aspects of global communication based on the activities of citizens and citizen society organizations.

KEYWORDS

public diplomacy, cultural diplomacy, national interests, civil society, non-state actors.

1. Вступ

У сучасному глобальному ландшафті публічна культурна дипломатія постала як трансформаційна сила, яка змінює міжнародні відносини за межі традиційних державних механізмів. Традиційна парадигма контрольованих державою дипломатичних взаємодій швидко розвивається, при цьому громадяни та організації громадянського суспільства все більше стають ключовими учасниками створення змістовного міжкультурного діалогу та порозуміння.

Цифрова революція докорінно змінила динаміку міжнародної комунікації, демократизувавши платформи, які колись контролювали виключно державні органи. Соціальні медіа, онлайн-платформи та цифрові мережі дали можливість окремим особам і недержавним організаціям стати активними учасниками глобальних культурних обмінів. Вказана зміна являє собою більше, ніж технологічну трансформацію, визначивши глибоку реконфігурацію того, як створюються, поширюються та інтерпретуються культурні наративи поза національними кордонами.

Громадяни та організації громадянського суспільства отримали безпрецедентні можливості долучитися та доповнити офіційну державну культурну дипломатію. Завдяки ініціативам зацікавлених осіб, академічним обмінам, культурним проєктам і безпосередній міжособистісній взаємодії учасники можуть налагоджувати зв'язки, які виходять за межі офіційних дипломатичних каналів. Їх унікальна основа дозволяє створювати більш автентичні, деталізовані та безпосередні культурні репрезентації, які часто виявляють складності, які не помічаються традиційними дипломатичними підходами.

Значення вказаної трансформації виходить за межі звичайного комунікування. В епоху зростаючої глобальної поляризації громадяни та організації громадянського суспільства служать найважливішими елементами зав'язків, сприяючи взаєморозумінню і створюючи простір для діалогу в контекстах, де офіційні дипломатичні відносини можуть бути напруженими або взагалі відсутніми. Зазначене представляє більш органічний, орієнтований на людину підхід до міжнародних відносин, заснований на прямому культурному досвіді, а не на абстрактних політичних переговорах.

2. Огляд літературних джерел

Сучасні наукові дослідження публічної культурної дипломатії все більше зосереджуються на зміні ролі громадян та організацій громадянського суспільства у формуванні міжнародних культурних наративів. Нещодавні дослідження таких науковців як Л. Антонова, Н. Дубовик, І. Рашид, Ш. Сімпсон, Л. Шевченко, О. Шило, В. Штанцель, О. Штирьова та ін. підкреслюють перехід від орієнтованих на державу дипломатичних моделей до підходів, орієнтованих на більшу участь і мережу.

Концепція «м'якої сили» була значно розширена дослідниками, які стверджують, що культурна дипломатія тепер виходить за рамки традиційних культурних обмінів, які фінансуються державою. Держава, як певна фіксована політико-територіальна інституція, не повинна домінувати в інтерпретації культурної дипломатії, оскільки інші суб'єкти були залучені і продовжують бути залучені у створенні більш автентичного та детальнішого міжнародного культурного діалогу [1].

Дослідження І. Рашида та Ш. Сімпсон [2] демонструє, що організації громадянського суспільства стають дедалі ефективнішими у подоланні культурних розбіжностей. Різні недержавні групи інтересів намагаються діяти у сфері визначних моментів формування міжнародної публічної політики, таких, наприклад, як дипломатичні конференції. Таким чином, складність сучасних глобальних викликів вимагає більш розподіленого підходу до міжнародної комунікації.

Дослідження цифрової трансформації культурної дипломатії підкреслює, як соціальні медіа та онлайн-платформи демократизували міжнародні культурні обміни [3] за допомогою яких громадяни та організації громадянського суспільства зараз впливають на глобальні культурні наративи: пряме міжкультурне спілкування; створення альтернативних сенсів; швидке поширення інформації.

Дослідження В. Штанцеля [4] дає критичне розуміння інституційних викликів цього нових дипломатичних реалій, де традиційним дипломатичним структурам важко адаптуватися до швидкої, децентралізованої природи культурної дипломатії, яка має значний вплив громадян. Дослідження наголошує на необхідності більш гнучких, адаптивних інституційних рамок, які могли б ефективно інтегрувати недержавні суб'єкти. Науковці [5] висвітлюють, як окремі культурні діячі та організації громадянського суспільства можуть створити значну дипломатичну цінність через автентичну особисту взаємодію.

Нові гравці завойовують все більше позицій на міжнародному рівні, оскільки міжнародні відносини виходять за суто політичні питання. Розкриваються кілька викликів у сучасній публічній культурній дипломатії, наприклад, потреби міжкультурної компетентності, щоб люди могли уникнути культурних непорозумінь. Особисті зустрічі стали дуже важливими для зміцнення стосунків між людьми, які належать до різних культур [6].

Мотивація до роботи на міжнародному рівні обертається навколо взаємного навчання; об'єднання ресурсів; співфінансування; технічна допомога; спільні роздуми, дебати, дослідження та експерименти, та співпраця у творчих процесах залучає громадян та організації громадянського суспільства до активного спільного створення міжнародного культурного розуміння [7].

Стверджується, що у глобальному середовищі традиційні державоцентричні дипломатичні моделі змінюються більш спільними підходами, які використовують різноманітні можливості недержавних суб'єктів. Потенціал недержавних суб'єктів для публічної дипломатії може бути використаний державою, коли держава звертається до співпраці, а також відкриває свої канали для можливостей співпраці, що надходять від недержавних суб'єктів [8].

3. Постановка завдання

Метою статті є аналіз ролі та трансформаційного потенціалу громадян і організацій громадянського суспільства у формуванні публічної культурної дипломатії у сфері сучасних міжнародних відносин.

4. Методи та матеріали

Методологічна основа дослідження базується на міждисциплінарному підході, що об'єднує політичну науку, міжнародні відносини, соціологію, культурологію та публічне управління. Метою дослідження є аналіз трансформаційної ролі громадянського суспільства у формуванні публічної культурної дипломатії в умовах глобалізованого світу. Для досягнення цієї мети було використано порівняльний аналіз – для виявлення відмінностей і спільних рис моделей взаємодії держави та громадянського суспільства в галузі культурної дипломатії та системний підхід для розгляду культурної дипломатії як складного соціального механізму, у якому громадяни й неурядові структури є невід'ємною частиною інформаційно-комунікативного впливу на міжнародну аудиторію.

5. Результати та обговорення

Трансформація громадської культурної дипломатії від зусиль під патронатом держави до більш інклюзивного, децентралізованого підходу є однією з суттєвих змін, які спостерігаються за останні десятиліття. Сучасна сфера громадської культурної дипломатії розкриває складну систему, де громадяни та організації громадянського суспільства відіграють дедалі важливішу роль. Комплексний аналіз на основі досліджень виокремлює недержавних суб'єктів у культурній дипломатії, розкриваючи розуміння їхнього внеску, викликів і стратегічного потенціалу (табл. 1).

Сучасна дипломатична практика все більше визнає важливість спільних систем. Дослідження доводять, що для успішної культурної дипломатії тепер потрібні інтегровані мультисуб'єктні підходи, гнучкі комунікаційні стратегії та адаптивна технологічна інфраструктура [10–12].

Таблиця 1. Порівняльний аналіз недержавних суб'єктів у культурній дипломатії

Категорія суб'єкту	Ключові внески	Унікальні можливості	Основні виклики	Стратегічний потенціал
Фізичні особи – культурні діячі	Особисті розповіді Прямі міжкультурні взаємодії Створення автентичного нарративу	Високий емоційний інтелект Адаптивні стилі спілкування Персональна мережа	Обмежена інституційна підтримка Непослідовний обмін повідомленнями Обмеження індивідуального охоплення	Високий потенціал для культурних обмінів на мікрорівні
Неурядові організації (НУО)	Структуровані культурні програми Систематична передача знань Подолання інституційних прогалин	Гнучкі операційні моделі Різноманітні міжнародні мережі Незалежні механізми фінансування	Обмежені ресурси Проблеми політичної нейтральності Складна координація	Значна здатність до постійних культурних діалогів
Науково-освітні установи	Обміни на основі досліджень Передача професійних знань Розбудова довгострокових відносин	Інтелектуальна довіра Структуровані програми обміну Глобальні академічні мережі	Бюрократичні обмеження Залежності від фінансування Складні адміністративні процеси	Глибокий вплив на довгострокове культурне розуміння
Цифрові впливові особи / користувачі соціальних мереж	Швидке поширення інформації Залучення молодшої частини населення Створення вірусних культурних нарративів	Алгоритмічний доступ Мультимедійні навички спілкування Можливості взаємодії в реальному часі	Потенційні ризики дезінформації Поверхневе залучення Залежність від платформи	Надзвичайно високий потенціал негайного глобального впливу

Джерело: систематизовано автором на основі [7; 9].

Традиційні показники дипломатичного впливу іноді є недостатніми для оцінки культурної дипломатії, формованої недержавними юридичними та фізичними особами. Сучасні дослідження пропонують багатовимірні системи оцінювання з урахуванням якісних результатів відносин, довгострокових змін сприйняття, показників взаємодії з мережею, індикаторів міжкультурного розуміння. Слід відзначити, що цифрові технології фундаментально перебудували комунікаційні моделі культурної дипломатії [13]. Спостерігається перехід від вертикальної передачі інформації, контрольованої державою, до горизонтальної, багатонаправленої взаємодії в мережевому просторі. Деталізація результатів впливу використання окремих цифрових платформ у процесі культурної дипломатії представлено в табл. 2.

На основі отриманих результатів дослідження можливо запропонувати рекомендації щодо посилення культурної дипломатії, яка формується громадянами та організаціями громадянського суспільства:

1. Розроблення адаптивних, технологічно інтегрованих дипломатичних структур.
2. Створення інституційних механізмів підтримки недержавних суб'єктів.
3. Інвестування в навчання цифровій грамотності та міжкультурному спілкуванню.
4. Встановлення гнучкої методології оцінки впливу культурної дипломатії.

Таким чином, можливо визначити напрями у розвитку розуміння культурної дипломатії, де відбувається транзит від державно-центричних моделей до мережевих взаємодій, від односпрямованої комунікації до спільного формування сенсу та від офіційних дипломатичних каналів до різноманітності платформ взаємодії. Цифрова революція виступає потужним драйвером означених змін. Соціальні мережі та онлайн-платформи радикально

демократизували простір міжкультурної комунікації. Кожна цифрова платформа формує унікальні характеристики впливу. Наприклад, Twitter забезпечує миттєве глобальне охоплення, Instagram створює дієві візуальні наративи, YouTube пропонує мультимедійні формати культурної репрезентації, а TikTok генерує вірусні культурні меседжі.

Таблиця 2. Порівняльний аналіз цифрової платформи

Платформа	Ефективність культурної дипломатії	Показники залучення	Унікальні сильні сторони	Обмеження
Twitter	Помірна	Висока взаємодія в реальному часі	Миттєве глобальне охоплення	Обмеження суб'єктів
Instagram	Висока	Потужні візуальні презентації	Залучення молодшої частини населення	Обмежена глибина тексту
YouTube	Дуже висока	Широкі формати контенту	Мультимедійна культурна репрезентація	Складність виробництва
TikTok	На початковій стадії розвитку	Вірусний потенціал	Короткі культурні наративи	Алгоритмічна непередбачуваність

Джерело: систематизовано автором на основі [13].

Особливо значущим виявляється емоційний та персоналізований вимір нової культурної дипломатії. На зміну абстрактним політичним наративам приходять реальні історії конкретних громадян. Культурний обмін перетворюється з формального процесу на глибоку міжособистісну комунікацію, де відбувається не просто передача інформації, а справжнє порозуміння.

Дослідження виявило нову модель міжнародної взаємодії, яку можна визначити як горизонтальну, багатовекторну комунікацію. Якщо традиційна дипломатія була схожа на вертикаль з чіткою ієрархією та контролем, то сучасна культурна дипломатія нагадує складну мережу, де кожен учасник може бути як отримувачем, так і транслятором культурних сенсів. Водночас, модель не позбавлена викликів. Децентралізація комунікацій породжує проблеми узгодженості меседжів, репрезентативності та вимірювання реального впливу. Саме тому необхідні гнучкі інструменти оцінки ефективності культурної дипломатії, які виходять за межі традиційних кількісних показників.

Потенціал громадянської культурної дипломатії виявляється насамперед у здатності долати культурні бар'єри там, де офіційна дипломатія виявляється неефективною, особливо це актуально в контексті глобальної поляризації, коли міжособистісні комунікації стають чи не єдиним механізмом порозуміння.

Громадяни та організації громадянського суспільства стали критично важливими чинниками сучасної культурної дипломатії, які демонструють здатність створювати автентичні, безпосередні та емоційно-резонансні культурні наративи, що є суттєвим викликом традиційним моделям дипломатичної комунікації. Можна стверджувати, що культурна дипломатія переживає парадигмальну трансформацію – від контрольованої державної комунікації до складної, децентралізованої системи взаємодії, де кожен громадянин потенційно може реалізовувати функції культурної дипломатії. Отже, майбутнє культурної дипломатії полягає не в інституційному контролі, а у створенні сприятливих систем, які дають можливість різноманітним суб'єктам брати участь у змістовному міжкультурному діалозі.

6. Висновки

Дослідження розкрило фундаментальні зміни у сфері громадської культурної дипломатії, демонструючи перехід від традиційних моделей до більш складних, мережевих форм міжнародної культурної комунікації.

Встановлено, що громадяни та організації громадянського суспільства стають визначальними суб'єктами сучасної культурної дипломатії. Їхня роль принципово змінилася – від пасивних отримувачів інформації до активних творців міжкультурних наративів. Цифрова трансформація радикально перебудувала механізми культурної дипломатії, де соціальні медіа та онлайн-платформи створили принципово нові можливості для прямої міжкультурної комунікації, що виходить за межі традиційних дипломатичних каналів.

Сучасна культурна дипломатія має мережевий, горизонтальний характер, де кожен учасник може бути одночасно комунікатором і реципієнтом культурних смислів. Виходячи з виокремлених підходів, запропоновано створення гнучких інституційних механізмів підтримки недержавних суб'єктів, розвиток міжкультурних комунікативних компетенцій та впровадження багатовимірних систем оцінки ефективності культурної дипломатії.

Трансформація культурної дипломатії відображає глибші суспільні зміни – перехід від ієрархічних до мережевих моделей комунікації, від монологічних до діалогічних форм культурної взаємодії. Громадяни та організації громадянського суспільства стають не просто учасниками, а повноправними творцями глобального культурного простору. Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з вивченням етичних аспектів децентралізованої культурної комунікації.

References

1. Scott-Smith, G. (2016). Cultural diplomacy. In *Global diplomacy: Theories, types, and models* (pp. 176–190). Boulder, CO: Westview Press. <https://doi.org/10.4324/9780429493799>
2. Rashid, I., & Simpson, S. (2019). Civil society activism, strategic alignment and international public policy making for spectrum. *Journal of Civil Society*, 15(1), 62–81. <https://doi.org/10.1080/17448689.2019.1565181>
3. Wei, H. (2024). Exploring the influence and potential of new media on traditional cultural communication. *SHS Web of Conferences*, (185), 02016. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202418502016>
4. Stanzel, V. (2018). *New realities in foreign affairs: Diplomacy in the 21st century*. Nomos. <https://doi.org/10.5771/9783845299501>
5. Šešić, M. D., Mijatović, L. R., & Mihaljinac, N. (2017). *Cultural diplomacy: Arts, festivals and geopolitics*. Belgrade. https://www.confluxcenter.org/wp-content/uploads/2017/12/Cultural_Diplomacy.pdf
6. Enaim, R., & El Alamy, Y. A. (2023). Cultural diplomacy's effectiveness in boosting mutual understanding. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 6(12), 108–113. <https://doi.org/10.32996/ijllt.2023.6.12.14>
7. Isar, Y. R., & Triandafyllidou, A. (2021). Introduction to this special issue: Cultural diplomacy—What role for cities and civil society actors? *International Journal of Politics, Culture, and Society*, (34), 393–402. <https://doi.org/10.1007/s10767-020-09385-1>
8. Lee, G., & Ayhan, K. (2015). Why do we need non-state actors in public diplomacy?: Theoretical discussion of relational, networked and collaborative public diplomacy. *Journal of International and Area Studies*, (22), 57–77. <https://www.jstor.org/stable/43490280>
9. Ghosh, S. (2025). Beyond borders: A comparative analysis of non-state actors' impact on contemporary diplomacy – The roles of MNCs, NGOs, terrorist groups. In M. Zreik (Ed.), *Innovations and tactics for 21st century diplomacy* (pp. 119–146). IGI Global Scientific Publishing. <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-6074-3.ch006>
10. Antonova, L., & Shevchenko, L. (2023). The place and role of cultural diplomacy in the process of consolidating the country's image on the international arena. *Public Administration and Regional Development*, (22), 1043–1062. <https://doi.org/10.34132/pard2023.22.07>
11. Dubovyk, N., & Shylo, O. (2023). Cultural diplomacy as a tool of international communication of Ukraine. *Young Scientist*, 4(116), 72–76. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-14>
12. Shtyrov, O. M. (2024). Cultural diplomacy as a tool of state policy. *Investytsiyi: Praktyka ta Dosvid*, (4), 214–218. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.4.214>
13. Frey, C. (2024). Digital diplomacy: The impact of technology on modern diplomacy and foreign policy. Current realities and future prospects. *Romanian Journal of European Affairs*, 24(1), 107–126. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4864962>